

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ КУЛЬТУРИ СУЧАСНИХ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ ВИМІР

Варава Ірина Павлівна,
доктор Phd доцент кафедри педагогіки і психології професійної освіти
Національного університету «Київський авіаційний інститут»

ВСТУП ЦИФРОВА ЕПОХА

- **БЕЗПРЕЦЕДЕНТНИЙ ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПОТІК**
- **НЕВІД'ЄМНІСТЬ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ ТА СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ**
- **НОВІ МОЖЛИВОСТІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ВИКЛИКИ ДЛЯ МОЛОДІ**

СУЧАСНА ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА

1

ЗДАТНІСТЬ КРИТИЧНО АНАЛІЗУВАТИ ЗМІСТ

уміння осмислювати інформацію та робити обґрунтовані
ВИСНОВКИ.

2

ОЦІНКА ДОСТОВІРНОСТІ ДЖЕРЕЛ

перевірка фактів і надійності інформаційних ресурсів.

3

ПРОТИДІЯ МАНІПУЛЯЦІЯМ

розпізнавання фейків, упереджень і прихованого впливу.

4

ЗБЕРЕЖЕННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТІЙКОСТІ

контроль емоцій і захист від інформаційного
перевантаження.

*це не лише вміння знаходити
інформацію,
а й:*

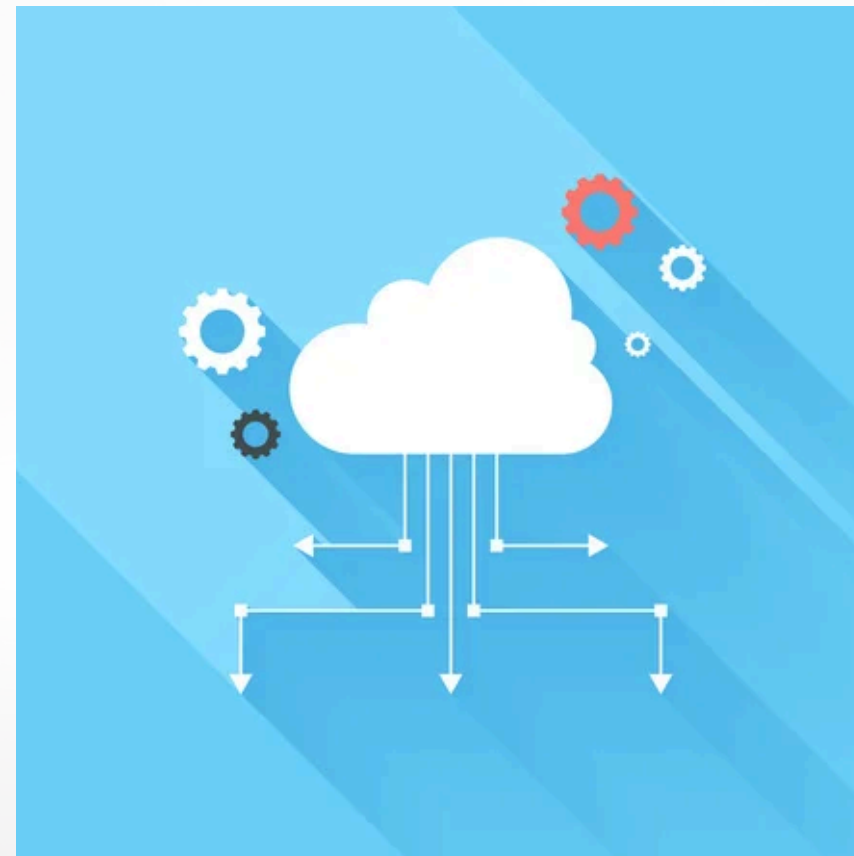
ФЕНОМЕН ІНФОРМАЦІЙНОГО ХАОСУ

1. Щоденне когнітивне перевантаження

2. Суперечливість і фрагментарність повідомлень

3. Вплив на увагу, пам'ять та емоційний стан

4. Зниження здатності до усвідомленого мислення

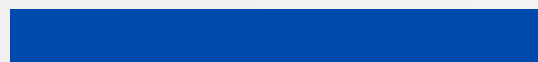
КОГНІТИВНІ ОСОБЛИВОСТІ МОЛОДІ ФЕНОМЕН “КЛІПОВОГО МИСЛЕННЯ”

Фрагментарність сприйняття — інформація засвоюється уривками без цілісної картини.

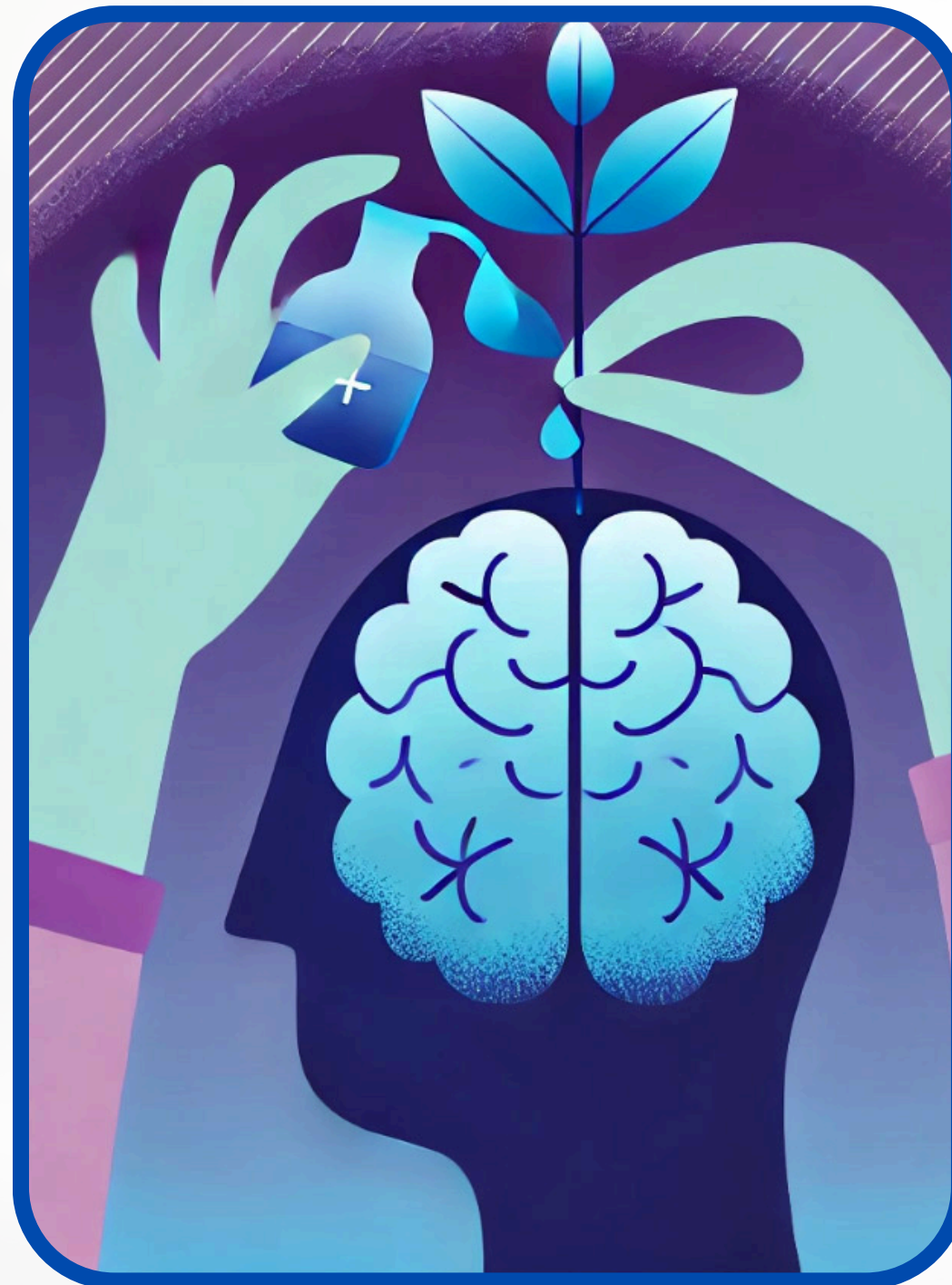
Поверховість аналізу — зменшується глибина осмислення отриманих даних.

Зниження концентрації уваги — складніше довго зосереджуватися на одному завданні.

Постійне переключення між джерелами — увага розсіюється через часту зміну інформаційних потоків.

ПСИХОЕМОЦІЙНЕ БЛАГОПОЛУЧЧЯ

- Емоційне виснаження та внутрішня тривожність
- Наслідки постійного порівняння себе з іншими
- Необхідність бути «онлайн» як стрес-фактор
- Хронічна емоційна нестабільність

КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ ЯК ЗАХИСТ

ПСИХОЛОГІЧНИЙ МЕХАНІЗМ САМОЗАХИСТУ ОСОБЛИВОСТІ :

Допомагає зберігати психологічну рівновагу та контролювати емоційні реакції в умовах перевантаження.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ

Відрізнати достовірність від маніпуляції — розпізнавання правдивої інформації та прихованого впливу.

Усвідомлювати власні емоційні реакції — розуміння того, як інформація впливає на почуття.

Уникати інформаційної залежності — контроль часу та джерел споживання контенту.

Приймати зважені рішення — аналіз фактів перед діями чи висновками.

Зберігати внутрішню рівновагу — підтримка емоційної стабільності в інформаційному середовищі.

РОЛЬ СУЧАСНОЇ ОСВІТИ

1. Навчання екологічній взаємодії з інформацією — формує вміння свідомо та обережно працювати з інформаційними потоками.

2. Розвиток медіаграмотності — навчає аналізувати, перевіряти та інтерпретувати медіаконтент.

3. Навички емоційної саморегуляції та рефлексії — допомагають керувати емоціями та усвідомлювати власні реакції.

4. Формування культури відповідального споживання — сприяє свідомому та критичному використанню цифрових ресурсів.

МОЖЛИВОСТІ ЦИФРОВОГО ПРОСТОРУ

важливо не демонізувати середовище

1

Ресурс для саморозвитку та навчання

2

Професійна реалізація та творчість

3

Проблема не в інформації, а у способі взаємодії з нею

ВИСНОВКИ

Інформаційна культура — умова гармонійного розвитку, яка забезпечує свідому та збалансовану взаємодію з інформаційним середовищем.

Психологічна стійкість як ключова компетенція — дозволяє зберігати стабільність і витримку в умовах інформаційного тиску.

Збереження цілісності особистості в умовах хаосу — допомагає підтримувати внутрішню узгодженість і ясність мислення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Бех І. Д. Особистість у просторі духовного розвитку, 2012.
2. Максименко С. Д. Психологія особистості, 2017.
3. Carr N. *The Shallows*, 2020.
4. Turkle S. *Alone Together*, 2017.
5. OECD. *Literacy in the Digital Age*, 2021.